

РЕКОМЕНДАЦІЇ

з розроблення планів захисту за проектною загрозою «пожежі та вибухи»

Ці Рекомендації установлюють форму, основні положення та правила з розробки планів захисту, як невід'ємної складової паспорту безпеки на об'єкт критичної інфраструктури (далі – ОКІ), за проектною загрозою національного рівня «пожежі та вибухи», що повинні бути враховані операторами критичної інфраструктури (далі – оператор КІ) під час їх складання.

Рекомендації розроблені на підставі вимог пункту 5 Порядку розроблення та погодження паспорта безпеки на ОКІ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 818 (далі – ПКМУ № 818).

План захисту (як складову паспорта безпеки) на ОКІ розробляє оператор критичної інфраструктури за проектною загрозою «пожежі та вибухи» національного рівня відповідно до цих рекомендацій та форми плану захисту.

Оператор КІ під час розробки плану захисту повинен проаналізувати характеристики (сценарії) проектної загрози, заходи, запропоновані приписами органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, вимоги діючих норм та правил у цій сфері, рекомендації ДСНС, надані за результатами проведених обстежень, моніторингових заходів, практичних відпрацювань, навчань тощо, а також Типові рішення з інженерного захисту критичних елементів об'єктів критичної інфраструктури України від ураження засобами повітряного нападу противника, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2023 р. № 929, та розробити відповідні організаційні, технічні і інші заходи направлені на:

- забезпечення безпеки людей;
- запобігання пожежам та вибухам;
- зниження можливих втрат та мінімізацію завданих збитків;
- збереження критично-важливого обладнання, будівель і споруд задля можливості відновлення їх роботи та забезпечення надання об'єктами життєво-важливих функцій для населення у максимально-короткі терміни;
- створення умов для швидкого виклику пожежно-рятувальних підрозділів, забезпечення безперешкодного доступу до об'єктів і успішної ліквідації наслідків пожеж та вибухів у найкоротші терміни.

Перелік заходів, передбачених формою плану захисту, не є вичерпним. Оскільки, усі діючі норми та правила з питань пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту написані для звичайних режимів експлуатації об'єктів і ними не передбачено заходів, які спрямовуються на збереження життя і здоров'я громадян, захисту технологічного обладнання, мінімізації завданих збитків в результаті військових дій, зокрема ракетних обстрілів, тому при розробці плану

захисту необхідно враховувати заходи щодо інженерного захисту критично-важливого обладнання, специфіку технологічних процесів ОКІ та наслідки військових дій.

Пунктом 6 ПКМУ № 818 встановлено, що плани захисту підлягають обов'язковому погодженню відповідними функціональними органами, до яких зокрема, належить Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

План захисту, розроблений оператором критичної інфраструктури за проектною загрозою національного рівня «пожежі та вибухи», необхідно надсилати на погодження до Державної служби України з надзвичайних ситуацій за адресою: місто Київ, вулиця Олеса Гончара, 55а, з дотриманням законодавства щодо надання інформації з обмеженим доступом відповідно до абзацу другого пункту 1 ПКМУ № 818.

Відповідно до пункту 7 ПКМУ № 818 для погодження плану захисту оператор критичної інфраструктури подає функціональному органу такий план разом із супровідним листом і копією загальної характеристики.

При цьому слід зазначити, що згідно з пунктом 8 ПКМУ № 818 у разі, коли план захисту подано до ДСНС із порушеннями вимог до його розроблення відповідно до затвердженої форми, ДСНС не пізніше двох робочих днів із дня реєстрації повертає його оператору разом із супровідним листом для приведення у відповідність із цими рекомендаціями.

Метою реалізації плану захисту є збереження життя та здоров'я персоналу ОКІ, забезпечення безпеки та стійкості ОКІ в умовах ракетних обстрілів, інших надзвичайних ситуаціях шляхом впровадження заходів з пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту, які дозволять підрозділам ДСНС швидко ліквідувати наслідки влучань на ОКІ та мінімізувати завдані збитки.

Окрім того, необхідно передбачати впровадження заходів з урахуванням наслідків ворожих обстрілів, досягнень науки та техніки, позитивного досвіду із зазначених питань, результатів роботи міжвідомчих робочих груп, організованих Уповноваженим органом у сфері захисту критичної інфраструктури (Адміністрацією Держспецзв'язку), іншими секторальними органами та операторами КІ.

Реалізація плану захисту складається з таких основних складових.

Першочергові заходи повинні передбачати розробку та реалізацію відповідних організаційно-технічних заходів щодо:

захисту персоналу об'єктів в захисних спорудах цивільного захисту, що відповідають вимогам діючих норм, правил і стандартів;

інженерного захисту насосних станцій та розподільчих вузлів і трубопроводів пожежогасіння;

проведення випробувань та відновлення працездатності пошкоджених (неробочих) систем протипожежного захисту та водопостачання і забезпечення їх роботи в умовах повного знеструмлення об'єктів;

здійснення технічного обслуговування, а також підтримки цих систем і устаткування в постійній готовності до використання за призначенням;

створення матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

влаштування додаткових незалежних джерел електроживлення (дизельних генераторів) для насосів систем протипожежного водопостачання та стаціонарних систем пожежогасіння для забезпечення безперервної подачі вогнегасних речовин для цілей пожежогасіння в умовах повного знеструмлення об'єкта.

Середньострокові заходи впроваджуються поетапно до 2025 року шляхом модернізації та реконструкції існуючих систем протипожежного захисту та водопостачання з урахуванням впровадження досягнень науки, техніки і позитивного досвіду із зазначеного питання, підвищення пожежної безпеки кабельного господарства, забезпечення відповідного протипожежного режиму на території ОКІ, будівництва захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів).

Ця частина передбачає виконання капітальних заходів, які забезпечать сталий розвиток напрямків протипожежного захисту та посилення цивільного захисту, що потребує ретельної підготовки, у більшості випадків значних фінансових витрат та значних затрат часу, оскільки реалізація частини заходів обумовлена певними процедурами, визначеними у встановленому чинним законодавством порядку.

Критерієм виконання заходів передбачених план захистом на ОКІ, є позитивний результат роботи комісії, організованої оператором КІ за участі представників ДСНС та інших заінтересованих сторін, з оформленням відповідних підтверджуючих документів.

При розробленні плану захисту з метою належного його оформлення та передбачення усіх необхідних заходів рекомендуємо залучати представників територіальних органів ДСНС України.
